

GERNER ATTILA – POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA

**A szívet kell követni,
mert a Jóisten
oda beleírta,
hogy mire gondolt**

Lakatos Laci bácsi 84 éves

A templom vagy a szeminárium környékén látva őt, szembetűnő, hogy még járássegítőjével is igyekvő a mozgása. Cselekedeteivel, szavaival mindig tetterre kész. Korát meghazudtolja folyamatos szellemi munkája és aktivitása a papi szolgálatban. A görögkatolikus egyháznak oltár körüli szolgálatán túl számos írásával, fordításával is bizonyította hűségét. Jelentős munkáját, az *Ünnepi könyvet* sokan és haszonnal forgathatják, hiszen ebben a több mint húsz éve megjelent, vaskos kötetben a bizánci egyház liturgikus évének minden ünnepéhez – a teológiai magyarázaton túl – egy-egy ikon, imaszövegek, ósotyák szavai és megfontolandó gondolatok is hozzárendelődnek. Akathisztosz könyve mindenféle „nem ülve végzett” imádságfordítást tartalmaz. A *Szettek virágoskertje* című munkájában azokról a szentekről, vértanúkról, főpapokról ír, akikről a görögkatolikus egyházi év naponta megemlékezik.

Reménységben gyászolunk címmel temetési beszédei jelentek meg. *Útravaló minden napra*, Imádkozom szent templomodnál, valamint további fordításai még kiadásra váró kéziratok, vagy kevés példányszámban megjelent kiadványok. Tanításával sok fiatal papnövendéket indított már a papi hivatás útjára. Közvetlen közelről élte meg a görögkatolikus egyház történelmi pillanatait: püspökszenteléseket, templomépítéseket és parókiabezárásokat, üldöztetést és bővülést. Volt parókus, levéltáros, püspöki titkár, prefektus. Mindennapjait az imádság és alázat hatja át, ami talán a legfontosabb papi erények közé tartozik.

LAKATOS LÁSZLÓ
NYUGALMAZOTT LELKÉSZ
JÚNIUS 14-ÉN
TÖLTÖTTE BE 84. ÉVÉT.

✠ **Meséljen származásáról, családjáról, gyerekoráról! Hol nőtt fel, kik a szülei? Melyek a legkedvesebb gyermekkori emlékei?**

1934-ben születtem Tiszalökön. Édesapám, András cipésmester, édesanyám, Eszter pedig háztartásbeli volt, egyszerű falusi asszony. Édesapámnak jó keze volt, ezért az emberek keresték, volt mindig munkája. Szegényen, egyszerűen éltünk, de édesapám munkájából minden kikerült. Édesanyámnak a háztartásbeli teendőkhöz jó keze volt, szépen mindent előkészített és kiparancsolt. Úgy emlékszem vissza, nálunk mindennap volt a leves után még valamilyen második étel, akár galuska, akár valami más. Egyszerűen, de nyugodtan éltünk. Utánam született még három kislány, akikből egy maradt meg. Mint mentős nővér dolgozott, tíz évvel ezelőtt halt meg.

Két év óvoda után 1940-ben kezdtem az iskolát, és egészen '46-ig falusi iskolába jártam. Különös élményre nem emlékszem, legfeljebb arra, hogy a tanító néink minden karácsonyra a falu kultúrházában valamilyen előadást szerveztek, és engem abban mindig szerepeltetett. Jó tanuló voltam, már akkor megszerettem a könyveket, szívesen ministráltam. '46-ban bekerültem a debreceni piarista gimnáziumba mint ösztöndíjas, és két évet ott tanultam az államosításig. Utána visszamentem a falusi iskolába, már ott végeztem. Majd Nyíregyházán két gimnáziumba is kellett járnom, mert a Vasvári-gimnáziumot, a régi „Kirkatot” (Királyi Katolikus Főgimnázium – szerk.) két év után megszüntették. Bennünket harmadik, negyedik osztályban a Kossuth-gimnáziumba tettek. Ott érettségiztem.

✠ **Hogyan és mikor fordult a Jóisten felé? Hogyan nyert a papi szolgálatra meghívást?**

Ha szabad ezt mondanom, én mindig a Jóisten felé fordultam. Szüleim is istenfélő emberek voltak. Aztán jött a Jóisten hívása: körülbelül hét és fél éves lehettem, esetleg nyolc, amikor egy reggeli szentmisén – akkor még kötelező volt iskolaidőben reggeli istentiszteletre járni – éreztem az Úr Jézus hívását. A papszentelés volt legfontosabb számomra. 1959. december 8-án négyünket szentelt fel Dudás püspök úr. Időrendben szentelt: én voltam az első mint legöregebb, aztán következett Tahóczki (akkor még így hívták Erdős Miklóst), majd Orosz Lajos, a Pócsón szolgálatot tevő István édesapja, utoljára Füzesdi Mihály, aki Pesten ment nyugdíjba.

✠ **Hogyan került Dudás püspök közelébe?**

Már fél évvel felszentelésem előtt bent voltam a Püspöki Hivatalban mint mindenés. Dudás püspök úrhoz nagyon nem kerültem közel, csak annyiban, hogy én voltam mindig a reggeli ministránsa fent a kápolnájában, vagy mostam a kocsiját, de másra nem emlékszem. Utána elhelyezett engem Mándokra majd két évre, mert Jób atya jó fél éve már, hogy otthagya a parókiát, és elment Kokadra.

Mándokról elhelyezett a püspök úr Szegedre, ahol szintén üres volt a parókia, ott is két évet töltöttem. 1963-ban Szegeden Hamvas püs-

pök úrnak az aranymiséjére (Hamvas Endre csanádi püspök, kalocsai érsek, a püspöki kar elnöke 1961-től – szerk.) Dudás püspök úr hivatalos volt, ott voltam mellette én is. Ezután eljött a mi templomunkba is Szent Liturgiát végezni. Akkor hívott meg engem püspöki titkárnak ('67 szeptemberéig). Nem volt könnyű püspök úrnak az izlését, a kedvét és a gondolatát eltalálni, de hát Isten bocsásson meg nekem, ha nem sikerült.

✠ **Milyen fontosabb állomások következtek az életében ezután?**

Dudás püspök 1967-ben elhelyezett Rakacaszendre (másfél év), majd Beregdarócra, mert az elődöm, Bodnár István kiment Kanadába. Itt töltöttem a legtöbb időt: '69-től tíz évet. Timkó Imre püspök úr '79-ben Eszlárra helyezett, ahol egyéves tartózkodás után szívem megromlott. '80-ban Hajdúdorogra helyezett kiségitő lelkésznek (a segédlelkésztől alacsonyabb beosztás), és közben két éven keresztül már bejártam a nyíregyházi levéltárba; 1984-ben visszakerültem Nyíregyházára irodai mindenesnek, Keresztes Gáborné után Imre püspök haláláig. Akkor következett Kárpátalja, ahová kijártam, de ha kellett, ott voltam két-három hétig is. 1999-ben lettem nyugdíjas.

✠ **Hogyan élte meg Kárpátalján a történelem nehéz, változékony éveit?**

A kommunista kormány a mi görögkatolikus vallásunkat is felszámolta, legalábbis lát-szatra. Papjaink a „föld alá” kényszerültek, de amikor jött egy kis enyhülés, akkor előjöttek a püspökeink, papjaink és a híveink is, és magyar papra volt szükség. Nem csak én voltam ott magyar pap: Legeza László, Pregun István, Sarkadi György, Seres Péter és én, nyolc és fél évig. Pénteken mentünk – aznap este én már liturgiát végeztem, jegyesoktatást tartottam, szombaton hitoktatást, esti vecsernyét. Vasárnap teljes szolgálat, először csak az egyházközségben, majd a filiában is. Magyar papra volt szükség.

Az első istentiszteletem a karácsony előtti vasárnap volt. Örültek a magyar Szent Liturgiának a hívek, mert az ortodox elődöm csak szlávul misézett, oroszul prédikált, amit hol értettek, hol nem. Én pedig magyarul miséztem, prédikáltam és olvastam az Evangéliumot. Ez számukra nagy dolog volt.

✠ **Milyen tapasztalatokat szerzett parókusként?**

Több helyen gyóntattam. Erről nem beszélhetek semmit, de arról beszélhetek, hogy volt, aki ezt mondta: „Megköszönöm a Jóistennek, hogy Ön ült itt!” – ezt azért nem lehet ám elfelejteni. Valaki más azt mondta szentgyónás után, hogy „magát a Jóisten küldte”. Még valami, ami nekem nagyon tetszett: hívtak karácsony előtt, húsvét előtt, és nem egyszer mondták, hogy „tisztelendő úr mindig *tanít* bennünket”. Én nem gondoltam ilyesmire, beszéltem úgy, ahogy a Jóisten adta, de ők tanításnak fogták fel.

✠ Tudatosan választotta a papi nötlenséget?

Ezzel kapcsolatban azt szoktam mondani a hezitáló kispapoknak, hogy a szívet kell követni. Mert a Jóisten oda beleírta, hogy mire gondolt, és aki ezt követi – akár a nötlenséget, akár a családot választja –, boldog lesz. Mind a két állapotnak van jó és könnyű oldala, és van nehéz is, de ha azt követi az ember, amit a Jóisten neki kijelölt, akkor még a nehézség is könnyebben áthidalható.

✠ Több püspök kormányzását is megélte. Hogyan látja egyházunk fejlődését, alakulását az ő munkálkodásuk nyomán?

Miklósy István püspök urat nem ismertem, hároméves voltam, amikor 1937-ben meghalt. Dudás püspök urat akkor ismertem meg közelebbről, amikor a kispapja lettem. Az ő ideje alatt még inkább arra figyeltünk, hogy (túl)éljünk, hiszen nehéz idők voltak. A többi püspök kormányzása alatt azonban egyre több lehetőség adódott az egyház ügyének előmozdítására. Örülök, hogy épülnek a templomaink, hogy vannak és lesznek iskoláink, de attól félek, hogy lassan elfogyunk. Ezelőtt ötven évvel vagy talán többel is az állam, a kommunizmus gátolta a szülőket és a gyermekeket, legtöbbször csak az elsőáldozásig jutottak el. A hit-tanórára járó gyerekeket csúfolták, bántották, szüleiket állásvesztéssel fenyegették. Ezek a gyerekek felnőttek lettek. Most ők a szülők, s akik csak ennyit kaptak a hitből, nem tudnak többet továbbadni. Sajnos úgy is gondolkodnak, hogy nekünk ennyi is elég volt, a gyermekemnek is elég lesz ennyi.

✠ A teológia mely területe érdekelte? Mi indította az Ünnepi könyv megírására?

Én szerettem a bibliai tanulmányokat, mert megismertem belőle a Szentírást. Szerettem az egzegézist, tehát a Szentírás-magyarázatot, de talán a legjobban a liturgia, a szertartástan érdekelt. Később Imre püspök úr engedélyével tanítottam is.

Gyermekkoromban kezembe került egy németből magyarra fordított könyv: Klug Ignác Vasárnapi könyve. Ez a rómaiak számára íródott, nekünk ilyesmi nem volt. Amikor Imre püspök úr engedélyével tanítottam, szemináriumot tartottam, akkor gondoltam arra, hogy ott vannak nekünk a szép, nagy liturgikus könyveink, amelyeket azóta Dámócon kiadtak magyarul, de azokat sem a hívek, sem a papság nem ismerte akkor még, vagy csak kevésbé. Én azokat átolvastam, és azt a sok szépséget, gondolatot, azokat a meglátásokat szerettem volna továbbadni a kispapoknak. Ezért a szemináriumi alkalmakkor mindig elővettem egy ünnepet, és annak az énekeit, sztihráit, tropárijait ismerttettem. Amikor Imre püspök úr meghalt, rám már nem volt szükség, én azért csak tovább dolgoztam, úgy lett belőle az Ünnepi könyv.

✠ Hogyan éli a mindennapjait? Milyen gyakran jár szolgálatot tenni az oltár körül, vagy előadást, lelkigyakorlatot tartani? Honnan meríti az erőt a mindennapokba?

Több mint tíz évig voltam Hollandiában „húsvéti pap”, több mint tíz évig voltam Kárpátalján kisegíteni karácsonykor. Ahova csak hívnak, oda megyek. S ha nem is gyakran, hiszen már nehezebben mozgok, el-megyek a templomba csendben imádkozni. De tudom azt, hogy Isten mindenütt jelen van. Itt is köztünk, és ha itt imádkozom, az éppolyan imádság, mint a templomban. Én a szentség előtt szeretek imádkozni, de a „lélek kész, ám a test erőtlen”.

A szerző fényképeivel

✠ Mi a véleménye a halálról?

Amikor ilyesmit kérdeznek, én tréfásan azt szoktam mondani: én örökké akarok élni. Mert az Úr Jézus is örök életet ígért nekünk. Szeretnék még tovább élni. Jó hosszú ideig, mert sok jót tudnék és szeretnék még tenni, de a többit rábírom a Jóistenre.

Kevesen tudják, hogy Laci bácsi egyéves szegedi szolgálata idején mindössze egy gyermeket keresztelt, méghozzá Kocsis Pétert, a későbbi **Fülöp atyát**.

ÉRTÉK

MAGASZTALUNK TÉGED, ÉLETADÓ KRISZTUS,
ÉS TISZTELJÜK A TE LEGSZENTEBB LELKEDET,
KIT AZ ATYÁTÓL KÜLDTÉL
A TE ISTENI TANÍTVÁNYAIDNAK.